

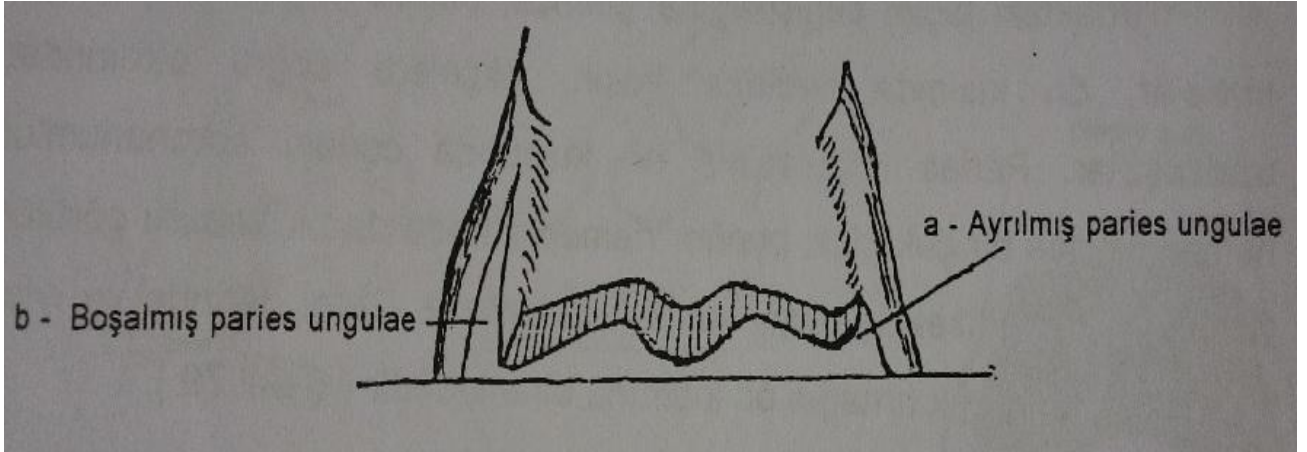
8.9. AYRILMIŞ PARIES UNGULEA VE NALI

Paries unguale'nin alt kısmında beyaz çizgi hizasında solea unguale'den ayrılmasına "Ayrılmış paries unguale" denir (Şekil 77-a). Çoğunlukla ön tırnakların iç yan kısımlarında rastlanır. Nalsız, geniş ve paries unguale'si çok eğik tırnaklarda daha sık görülür. Ayak kaldırılıp tabana bakıldığında beyaz çizgi hizasında bir yarık görülür. Yarığın sonda ile muayenesinde derinliği saptanır. Yarık derin değilse topallık yoktur. Derin ise ve corium unguale'ye ulaşıyorsa pododermatitis nedeniyle topallık görülebilir.

Sağaltımda, tırnak çatlaklarında olduğu gibi ayrılan boynuzcuklar birbirine yapışmayacağından nalda ayrılan kısma yakın olacak şekilde iki yaprak bulundurularak tırnağın yanlara yayılması önlenir. Şayet topallık varsa bu ayrık kısmın alt ucu yontularak nala değmesi önlenir. Yarıktan akıntı geliyor ve şiddetli topallık varsa operasyona başvurulur.

8.10. BOŞALMIŞ PARIES UNGULEA VE NALI

Paries unguale'nin stratum lamellatum ile stratum corneum'un alt kenardan corium coronarium'a kadar ayrılmasına "Boşalmış paries unguale" adı verilir (Şekil 77-b).

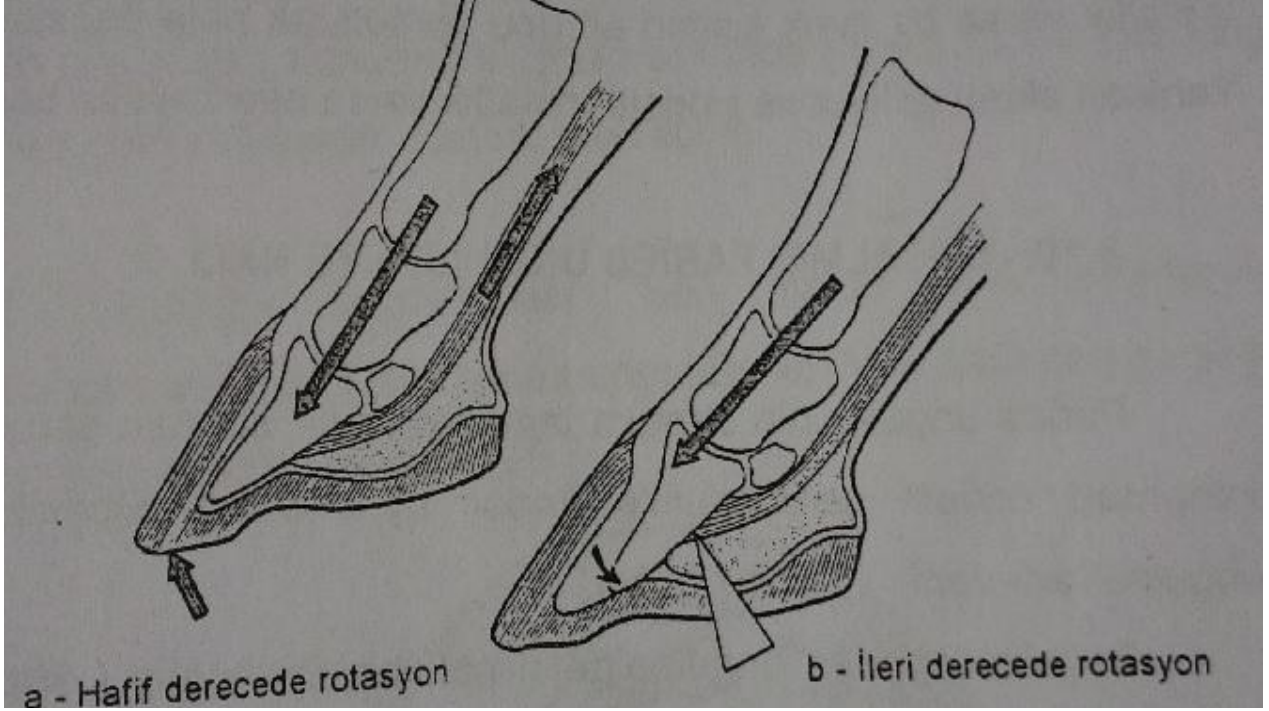

Şekil 77. Ayrılmış ve boşalmış paries unguale'nin görünümü

Boşalmış paries unguale'de tırnak bombeleşmiş (konveks)'dir. Perküsyonda açık bir ses verir. Sağaltımı, ayrılmış paries unguale'de olduğu gibidir.

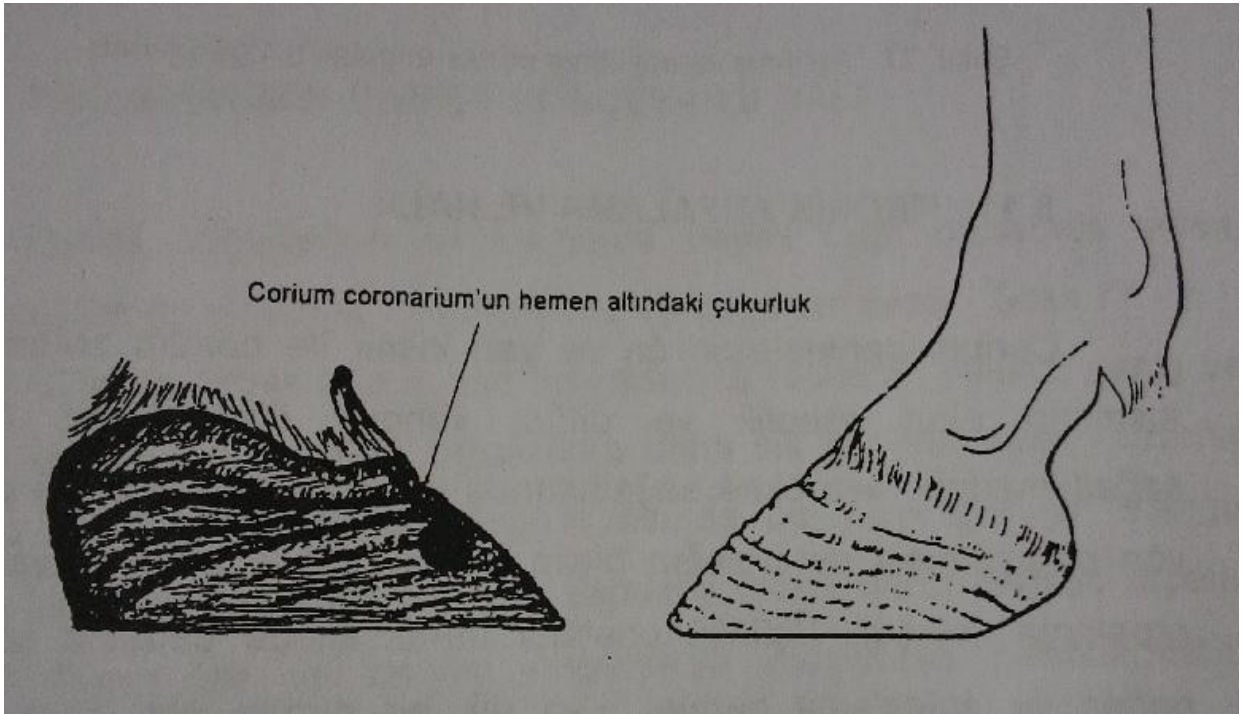
8.11. KRONİK ARPALAMA VE NALI

Corium parietale'nin ön ve yan kısmı ile corium soleare'nin ön kısmının akut aseptik ve diffuz yangısı olan "Akut arpalama" sağaltılmadığı veya eksik sağaltımında kronikleşerek üçüncü phalanx'ın yön değiştirmesi ve tırnağın biçim değişikliği ile karakterize "Kronik arpalama" oluşur. Üçüncü phalanx tırnak içinde capsula unguale'nin paries ve solea'sına paralel iken dik bir durum alır. Bunun sonucu üçüncü phalanx'ın keskin kenarı (Margo solearis) içten çatalın ucu önünde solea unguale'ye basınç yaparak yarım ay şeklinde kubbeleştirir (Şekil 78).

Şekil 78. Kronik arpalamalı tırnağın enine kesiti

Tırnaktaki biçim değişikliğine gelince, paries unguis üzerindeki halkalar, ön kısımda birbirine yakın, ökçelere doğru birbirinden uzaklaşırlar. Paries unguis'in ön kısmında corium coronarium'un hemen altında bir çukurluk, bunun hemen altında da bir kabartı görülür. Ökçeler iyice yükselmiş olup, basış ökçeleridir. Çatal derinde ve iyice küçülmüştür. Ağırılık tırnağın ön kısmına binmektedir (Şekil 79).

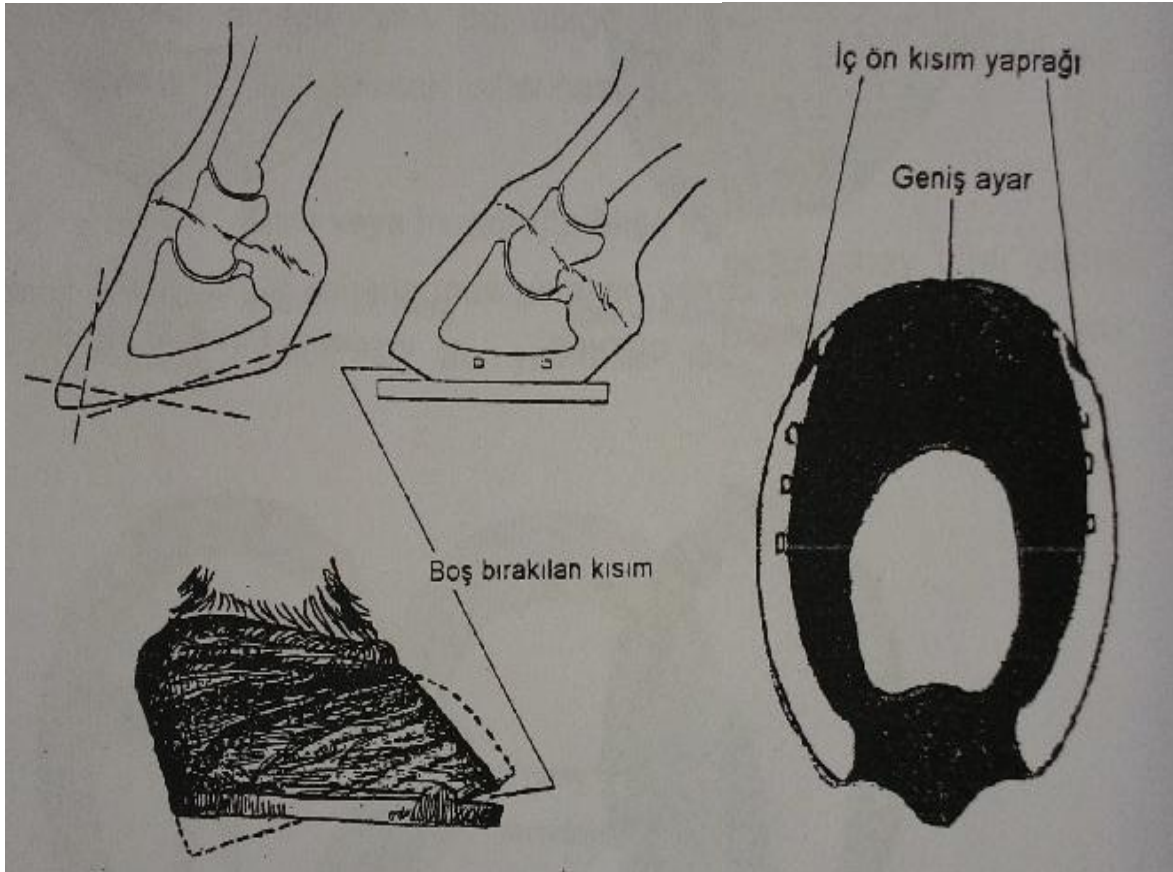
Şekil 79. Kronik arpalamalı tırnağın dıştan görünümü

Bu hastalıkta kullanılacak kalın, basışı ökçelere ve çatala geçirmesi gerekir. Böylece hayvanın adım atması tırnağın ön kısımlarından kolaylaştırılarak uzun süre hafif işlerde kullanılabilir.

Nallamada, çukurlaşmış ve uzamış olan tırnağın ön kısmı ve ökçeleri mümkün olduğu kadar kesilerek normal tırnağa yakın bir biçim verilmeye çalışılır (Şekil 80). Çatal ve pilalara dokunulmaz, çatal dolgun ise geniş ayarlı açık nal çakılır.

Solea unguulae'de kabartı yerinde bir delinme yoksa geniş kolları olan, tırnak yüzünde kol uçlarına kadar geniş ayar, ön kısmın yanlarında da birer yaprağı bulunan geniş köprülü kapalı bir nal çakılır (Şekil 81).

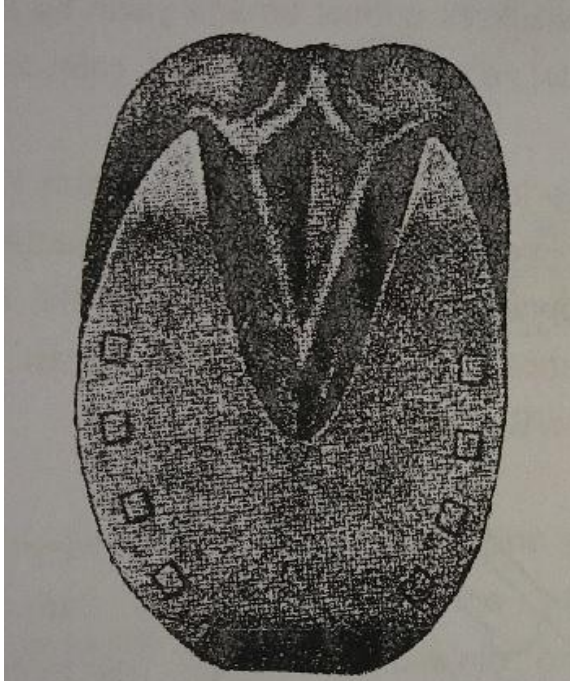
Hastalık tırnağın ön kısmında olduğunda, yapraklar arası kısım biraz fazla yontularak boş bırakılır. Bu kısım nala değmez.

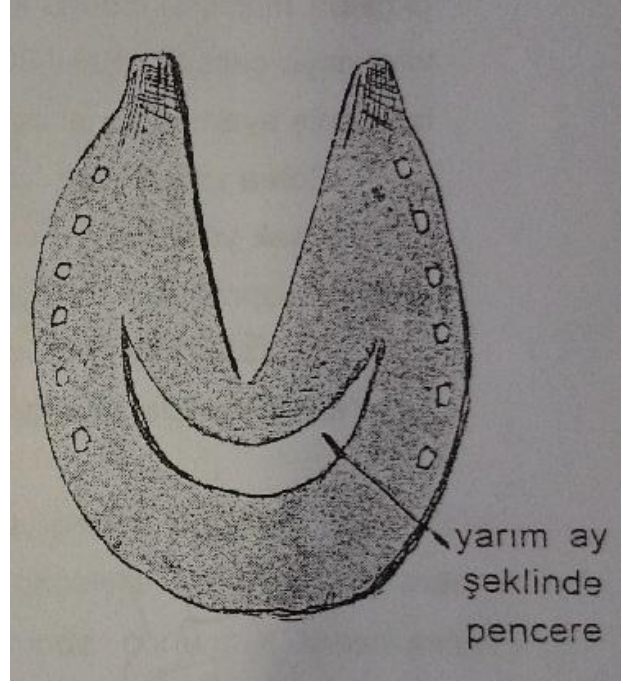
Şekil 80. Kronik arpalamalı tırnağın düzeltilmesi

Şekil 81. Kronik arpalama nalı

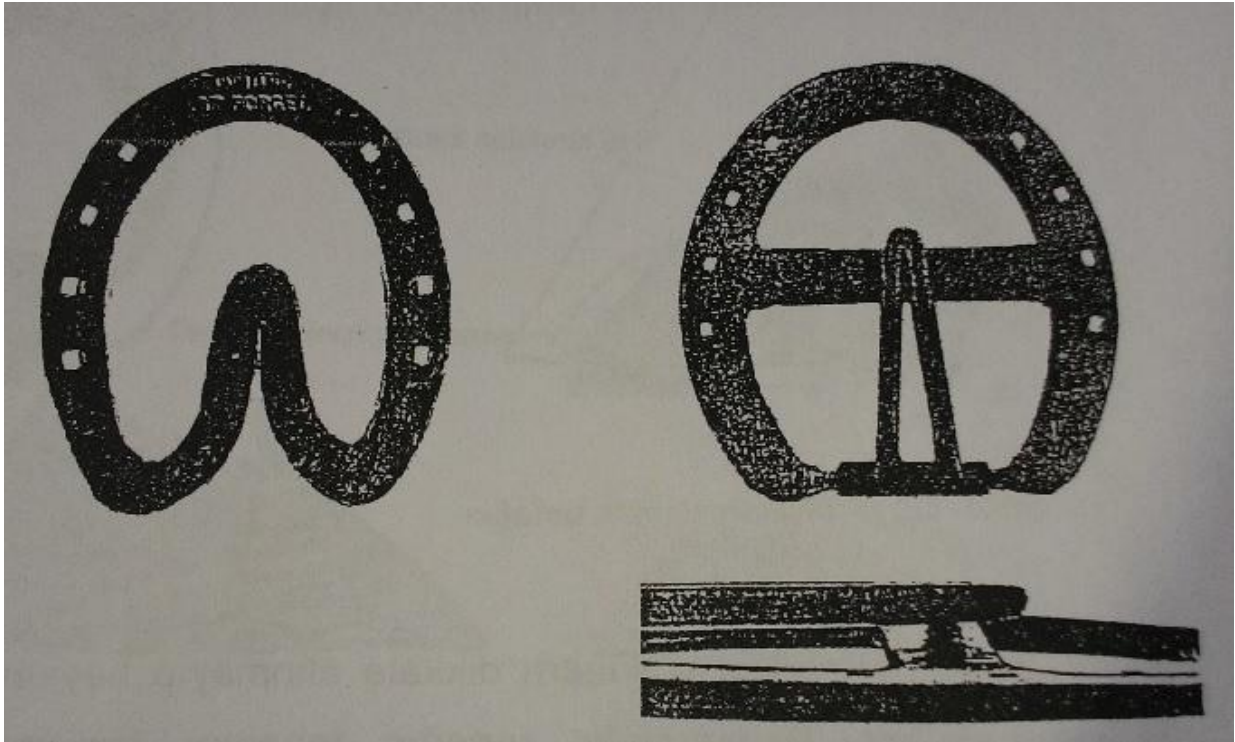
Solea unguulae'deki kabartı dikkate alınmayıp hayvan çalıştırılırsa bu kısım delinir. Bu durumda tırnağın tabanını tamamen örten STARK-GUTHER nalı çakılır. Bu nalda mih delikleri ön kısımdan kol uçlarına kaydırılmış ve yaprak yoktur. Tırnağı örten bu nal 6-7 mm. kalınlığında tırnak yüzü düz olup, kol uçları yumuşak ökçelere doğru bükülmüştür (Şekil 82).

Şekil 82. STARK-GUTHER nalı

Şekil 83. Pencerele "Delikli" STARK-GUTHER nalı

Şekil 84. Kronik arpalamalı tırnakta kullanılan sabit ve ayarlanabilir HEART-BAR nalı ve mekanizması

Bu nal düzgün bir basış sağladığı için, hastalığın erken dönemlerinde çakılırsa 3.phalanx'ın rotasyonuna da engel olur.

Solea unguiae'deki delikten akıntı geliyorsa, kabartının olduğu yere STARK-GUTHER nalına yarım ay şeklinde bir pencere açılır (Şekil 83). Bu pencereden Solea unguiae'nin pansumanı yapılır.

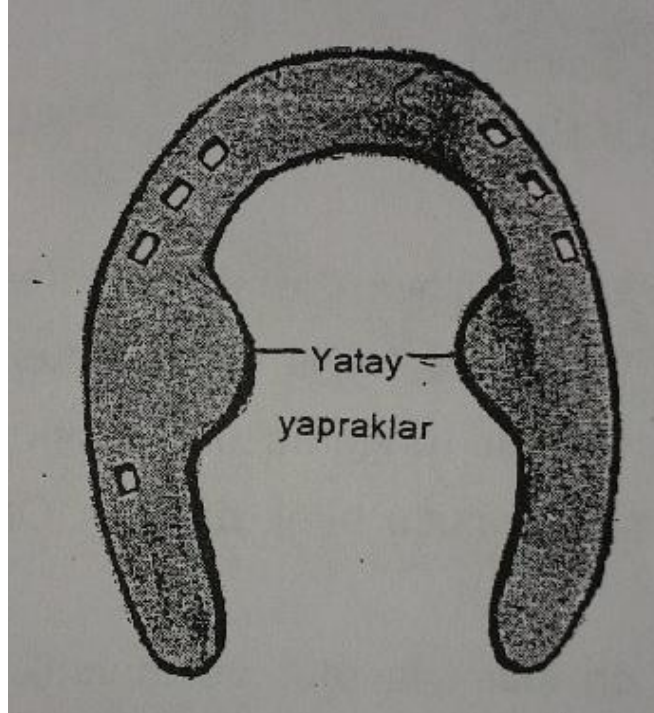
Son yıllarda kronik arpalamalı tırnaklarda Heart-bar nalları da kullanılmaktadır (Şekil 84).

8.12. ÖKÇE EZİĞİ VE NALI

Ökçelerin alt kısmında corium parietale ve soleare'nin kontüzyonundan ileri gelen hemorajik yangıya "ökçe eziği" denir. Ökçelerdeki duyarlı olan bu bölgeler nalla korunarak hayvandan yararlanılabilir. Kullanılacak nallar hastalığın özelliğine göre değişir;

8.12.1. Kuru veya hemorajik ökçe eziği

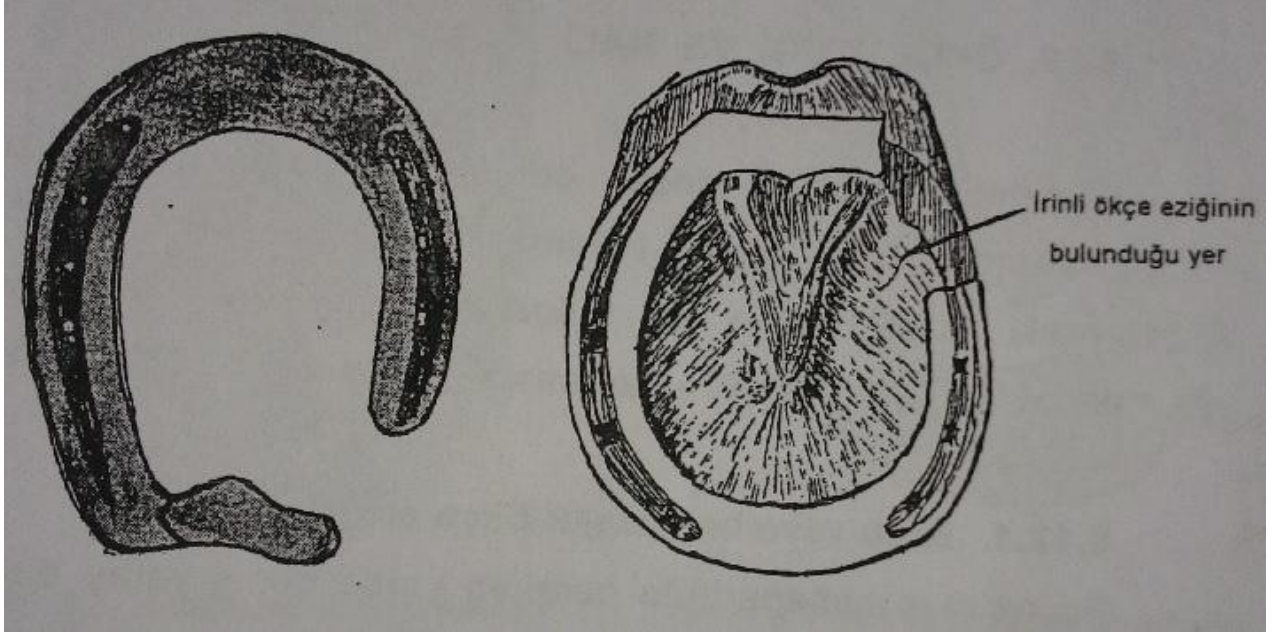
Bu nalın iç kenarlarında gereken yerde geniş yatay birer yaprak bulundurulur (Şekil 85). Bu yapraklar hastalığın bulunduğu yere değmeyip, burayı dış etkilerden korur. Ayrıca altlıkla da kullanılabilir.

Şekil 85. Ökçe eziğinde kullanılan yatay "ufki" yapraklı nal

8.12.2. İrinli veya yaş ökçe eziği

Bu hastalıkta $\frac{3}{4}$ kapalı nal kullanılır (Şekil 86). Böylece hastalığın bulunduğu kısım boş bırakılır. Nal köprülü yapıldığında çatalın yere değmesi sağlanır.

Şekil 86. Ökçe eziğinde kullanılan ¾ kapalı nal ve uygulaması

8.13. PODOTROCHLİTİS CRONİCA VE NALI

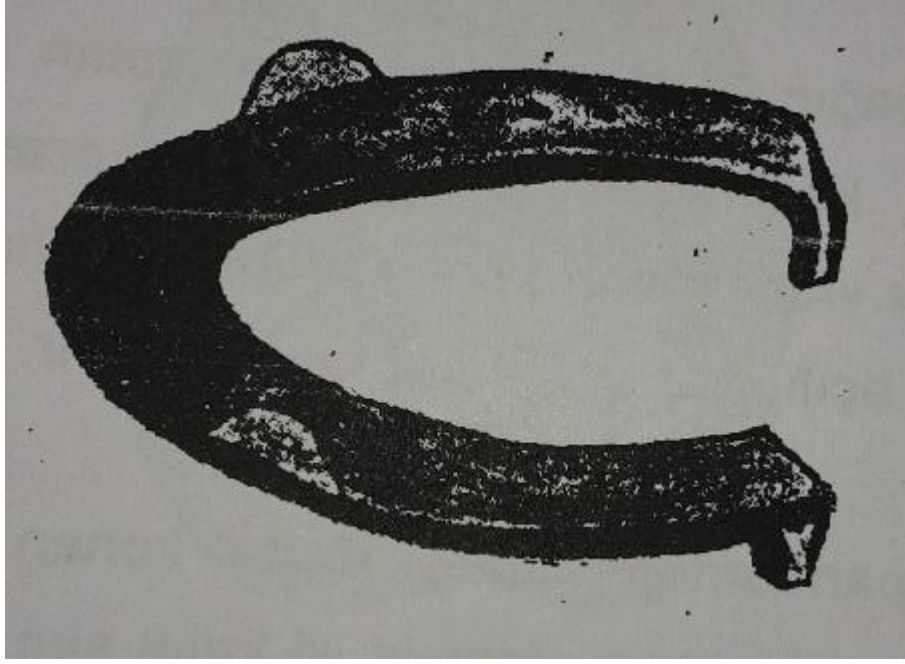
Apparatus sesamoidea'nın (podotrochlea) yapısına giren dokuların yani m. flexor digitorum profundus'un tendosu, Bursa podotrochlearis ve sesamum ungulae'nin kronik bir yangısıdır. Flexor tendoların aşırı gerilmesi sonucu bilek dikleşir. Ökçeler yükselir, tırnak küçülür ve darlaşır.

Basış tırnağın ön kısmıyla olur ve topallık vardır. Bu hastalıkta flexor tendoların gerginliğini azaltan bir nal kullanılır. Böylece tendonun bursa podotrochlearis üzerine yaptığı basınç azalır. Hayvan adımları daha kolaylıkla atar.

Tırnağın ön kısmı fazla kesilip kısaltılır. Ökçelere dokunulmaz. Yani yükseklik bırakılır. Fazla yüksek olan çatal, ökçeler hizasına kadar kesilir. Hayvana kösele atlıklı nal veya köprünün 1/3 düzeyinde yer aldığı köprülü nal çakılır. Nalın kol uçlarının inceltilmiş ve meyilli olması, ökçelerin çalıştırılması ve flexor tendoya etkiyen basıncın azalmasını sağlar. Ayrıca lastik nal uygulanarak süspansiyonun artırılması ve sarsıntıların şiddetinin düşürülerek ağrının azaltılması açısından yararlı olmaktadır. Bu hastalıkta hiçbir zaman kapalı nal kullanılmaz.

8.14. EPARVEN NALI

Eparvende hayvan tırnağının ön kısmı ile yere bastığından nalın bu kısmı çabuk aşınır ve nalı daha kısa sürede değiştirmek gerekir. Bunu önlemek için ön kısmı geniş ve hafifçe yukarıya kalkık nal çakılır. Nalın ön kısmının yanlarında birer yaprak bulunur. Ökçelerin yere değmesini sağlamak için mahmuzlar biraz yüksek yapılır (Şekil 87).

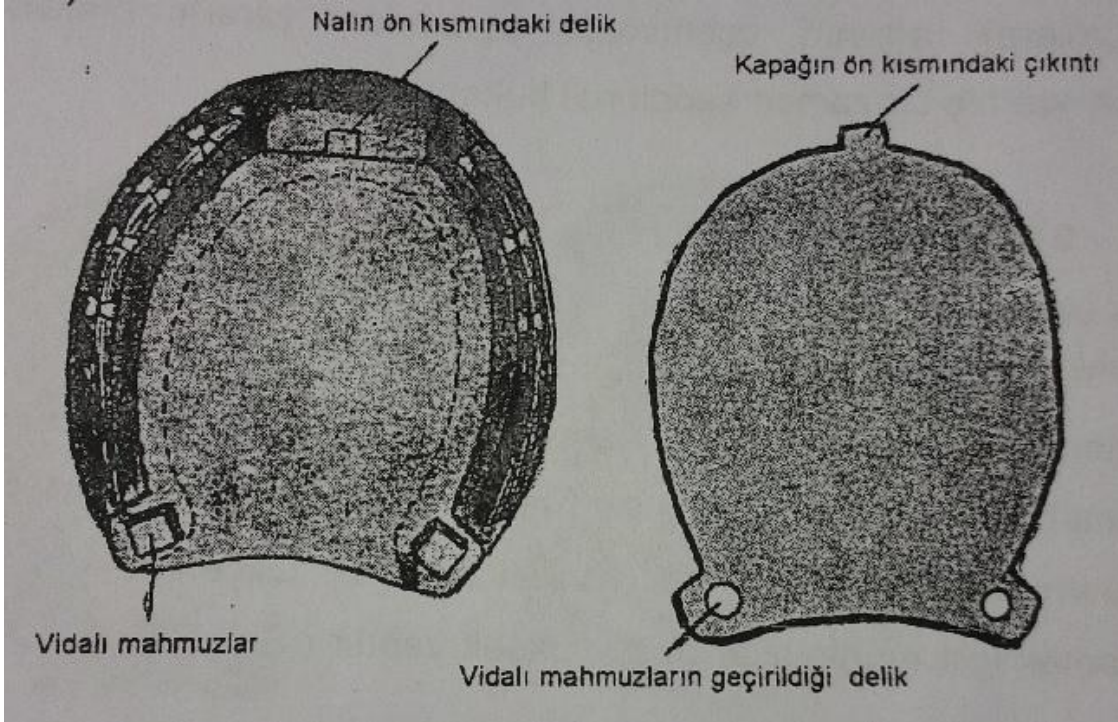

Şekil 87. Evarpen nali

8.15. PANSUMAN NALLARI

Bu nallar genellikle, mih batması, mih değmesi ve ayak kanseri (Krapo) vb. hastalıkların sağaltımı için yapılan operasyonlardan sonra kullanılır.

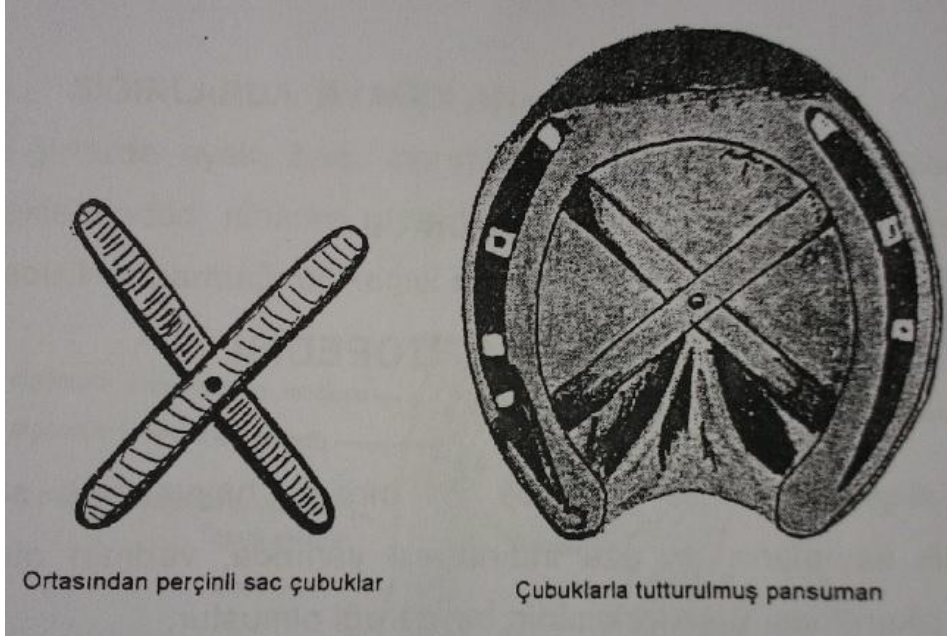
a) Vidalı mahmuzla pansuman nali; Bu nal normal nalin kol uçlarına pafta (diş açıcı) ile yuva açılarak vidalı mahmuzların monte edilmesi ile kullanılır. Tabanı korumak veya uygulanan pansumanı yerinde tutmak için tabanı tamamen örten saçtan bir kapak bulunur (Şekil 88).

Şekil 88. Vidalı mahmuzlu pansuman nali

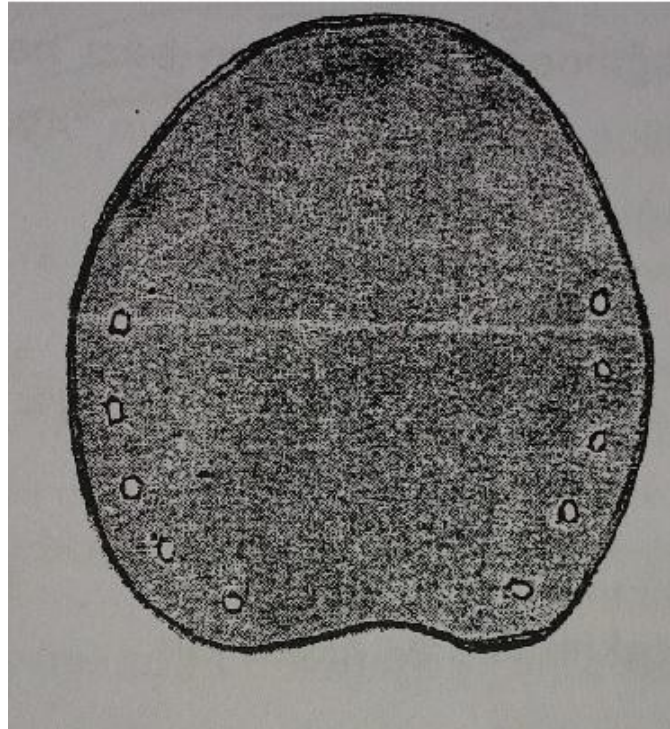
Bu sac kapağın ön kısmındaki çıkıntı nalın ön kısmında bulunan deliğe sokularak, kenarı ise; nal ile tırnak arasına gelecek şekilde yerleştirilir. Sonra vidalı mahmuzlar yerlerine takılır. Pansuman değişimi vidalı mahmuzlar açılıp kapak kaldırılarak sağlanır.

b) Geçici pansuman nalı; Tabana konan pansumanın yerinde muhafazası, ortasından perçinlenmiş iki kalın sac çubuğun tırnak ile nal arasına çapraz şekilde sokulmasıyla sağlanır. Sac yerine ağaç veya kontraplaktan yapılmış çubuklar da kullanılabilir. Pansuman değişimi için nalı sökmek gerekmez (Şekil 89).

Şekil 89. Geçici pansuman nalı

c) Kalıcı pansuman nalı; Solea unguiae'nın biçimine uygun ince saçıtan veya tenekeden bir levha kesilir. Bu levha ile tırnak arasına konularak, nal ile birlikte mıhlarla tırnağa tutturulur. Pansumanı değiştirmek için bu nalın sökülmesi gerekir (Şekil 90).

Şekil 90. Kalıcı pansuman nalı